

หลักธรรมแห่งความร่ำรวยทางพุทธ ๒

สุภีร์ ทุมทอง

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

๓. คุณของความร่ำรวย

- ๓.๑ เป็นเหตุให้เกิดสุขสำหรับกามโมคคือบุคคล
- สุข ๔ ประการนี้คฤหัสถ์ผู้บริโศคกาม พึงได้รับตามกาล ตามสมัย สุข ๔ ประการ อะไรบ้าง คือ
  ๑. อตติสุข (สุขเกิดจากความมึนทรัพย์)
  ๒. โภคสุข (สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์)
  ๓. อานันทยสุข (สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้)
  ๔. อนวัชชสุข (สุขเกิดจากความประพฤตินี้ที่ไม่มีโทษ)(อ.จตุกก. ๒๑/๖๒ อานันทยสูตร)

๓. คุณของความร่ำรวย

- ๓.๒ ใช้จ่ายในด้านต่างๆ
  - อริยสาวกนั้นแลเชื่อว่าทำกรรมอันสมควร ๔ ประการ ด้วยโภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร เก็บรวบรวม ด้วยน้ำพักน้ำแรง อาบเหงื่อต่างน้ำ ประกอบด้วยธรรม ได้มาโดยธรรม
  - ๑. อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ย่อมบำรุงตนเอง มารดา บิดา บุตร ภรรยา ทาส กรรมกร คนรับใช้ มิตร และอำมาตย์ให้ เป็นสุข บริหารให้ เป็นสุขโดยชอบ (อ.จตุกก. ๒๑/๖๑ ปัตตกัมมสูตร)

๓. คุณของความร่ำรวย

- ๓.๒ ใช้จ่ายในด้านต่างๆ
- ๒. อริยสาวกย่อมป้องกันอันตรายที่เกิดจากไฟ น้ำ พระราชา โจร คนที่ไม่ชอบกัน หรือจากทายาท
- ๓. อริยสาวกย่อมทำพลี ๕ อย่าง คือ ญาติพลี อดีธิพลี ปุพพเปตพลี ราชพลี เทวตาพลี
- ๔. อริยสาวกบำเพ็ญทักษิณาที่มีผลสูงขึ้นไป เป็นไปเพื่อให้ได้ อารมณ์ดี มีสุขเป็นผล ให้เกิดในสวรรค์...
(อ.จตุกก. ๒๑/๖๑ ปัตตกัมมสูตร)

๓. คุณของความร่ำรวย

- ๓.๓ ซื้อหาสิ่งดีๆ มาใช้
- ครั้นเป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ให้ทานแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีจิตน้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ สูงยิ่งขึ้นในที่ที่ทานนั้นแผ่ผล
(อ.ปัญญาจก. ๒๒/๑๔๘ สัปปริสทานสูตร)

๓. โทษของความร้ายวย

- ๓.๓ อนุบุพพิภกา ๕
- (๑) ทานกกา
- (๒) สีสกกา
- (๓) สักคกกา
- (๔) กามาที่นวกกา
- (๕) เนกขัฒมานีสังสกกา

๔. โทษของความร่ำรวย

- ๔.๑ ตกอยู่ภายใต้กฏธรรมดาของสังฆาร
- ๔.๒ ทุกข์จากการแสวงหา หวงแหน และหมดไป
- ๔.๓ กระทบกระทั่ง แย่งชิง แตกแยก และเกิดสงคราม
- ๔.๔ เป็นเหตุให้ทำทุจริต ถูกลงโทษ เกิดในอบาย
- ๔.๕ เวียนว่ายตายเกิด

๔. โทษของความร่ำรวย

- ๔.๖ โทษที่เปรียบเทียบกับคำอุปมา
- “กามทั้งหลายมีความยินดีน้อย มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่อ
- (๑) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนร่างโครงกระดูก
- (๒) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนชิ้นเนื้อ ฯลฯ
- (๓) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนคบเพลิงหญ้า ฯลฯ
- (๔) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิง ฯลฯ
- (๕) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนความฝัน ฯลฯ
- (ม.มู. ๑๒/๒๓๔ อลคัณฑุปมสูตร)

๔. โทษของความรำรวย

- ๔.๖ โทษที่เปรียบเทียบกับคำอุปมา
- (๖) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนของที่ขอยืมมา ฯลฯ
- (๗) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนผลไม้คาต้น ฯลฯ
- (๘) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนเขียงหันเนื้อ ฯลฯ
- (๙) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนดอกทล่าว ฯลฯ
- (๑๐) กามทั้งหลายเปรียบเหมือนห้วง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่อ"

๕. อยู่เหนือความร่ำรวย

- ๕.๑ เห็นอานิสงส์ของเนกขัมมะ
- ๕.๒ เข้าถึงสุขจากสมาธิ, ฌานชั้นต่างๆ
- ๕.๓ เข้าถึงนิพพาน
- ๕.๔ เจริญอริยมรรคมีองค์ ๘
- ๕.๕ เป็นกามโภคีชั้นเลิศ

๕. อยู่เหนือความรำรวย

- ๕.๕ เป็นกามโกคิชั้นเลิศ
- กามโกคิบุคคลที่แสวงหาโภคทรัพย์โดยชอบธรรม ด้วยการทำงานที่ไม่ผิด ครั้นแสวงหาได้แล้ว บำรุงตนให้เป็นสุข และแจกจ่าย ทำบุญ ทั้งเป็นผู้ไม่ มัวเมา ไม่หมกมุ่น ไม่จืดจ่อ เห็นโทษ มีปัญญาเป็นเครื่องสลัดออก ใช้สอย โภคทรัพย์เหล่านั้นนี้ ควรสรรเสริญโดย ๔ สถาน คือ ควรสรรเสริญโดย สถานที่ ๑ นี้ว่า “แสวงหาโภคทรัพย์โดยชอบธรรม ด้วยการทำงานที่ไม่ผิด” ควรสรรเสริญโดยสถานที่ ๒ นี้ว่า “บำรุงตนให้เป็นสุข” ควรสรรเสริญโดย สถานที่ ๓ นี้ว่า “แจกจ่าย ทำบุญ” ควรสรรเสริญโดยสถานที่ ๔ นี้ว่า “ไม่มัวเมา ไม่หมกมุ่น ไม่จืดจ่อ เห็นโทษ มีปัญญาเป็นเครื่องสลัดออก ใช้สอยโภคทรัพย์เหล่านั้น” (อ.ทสก. ๒๔/๙๑ กามโกคิสูตฺร)

๕. อยู่เหนือความรำรวย

- ๕.๖ รำรวยอย่างพระโสดาบัน

- ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เรากล่าวว่า เป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก มียศใหญ่ ธรรม ๔ ประการ อะไรบ้าง คือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้
  ๑. ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า
  ๒. ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระธรรม
  ๓. ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระสงฆ์
  ๔. ประกอบด้วยศีลที่พระอริยะชอบใจ.. เป็นไปเพื่อสมาธิ(สํ.ม. ๑๙/๑๐๔๐ ปฐมมหัทธนะสูตร)

๕. อยู่เหนือความรำรวย

- ๕.๗ รำรวยด้วยทรัพย์ ๕
- ภิกษุทั้งหลาย ธนะ (ทรัพย์) ๕ ประการนี้
ธนะ ๕ ประการ อะไรบ้าง คือ
  ๑. สัทธาธนะ (ทรัพย์คือศรัทธา)
  ๒. สีลธนะ (ทรัพย์คือศีล)
  ๓. สุตธนะ (ทรัพย์คือสุตะ)
  ๔. จาคธนะ (ทรัพย์คือจาคะ)
  ๕. ปัญญาธนะ (ทรัพย์คือปัญญา)
(อ.ปัญญาจก. ๒๒/๔๗ ธนสูตร)

๕. อยู่เหนือความรำรวย

- ๕.๘ รำรวยด้วยทรัพย์ ๗
- ผู้ใดจะเป็นสตรี หรือบุรุษก็ตาม มีทรัพย์ ๗ ประการนี้ คือ สัทธานะ สีลธนะ หิริธนะ โอตตปปธนะ สุตธนะ จาคธนะ และปัญญาธนะ บัณฑิตทั้งหลายเรียกผู้นั้นว่า “เป็นคนไม่ขัดสน” ชีวิตของเขาก็ไม่สูญเปล่า (อ.สัจจก. ๒๓/๕ สังฆิตตธนสูตร)

๕. อยู่เหนือความรำรวย

- ๕.๙ ควรเจริญด้วยปัญญา
- ความเสื่อมโทศทรัพย์เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ความเสื่อมปัญญาเลวร้ายกว่าความเสื่อมทั้งหลาย
- ความเจริญด้วยโทศทรัพย์เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ความเจริญด้วยปัญญายอดเยี่ยมกว่าความเจริญทั้งหลาย เพราะเหตุนี้เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า “เราทั้งหลายจักเจริญด้วยความเจริญทางปัญญา” เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล (อ.เอกก. ๒๐/๗๘,๗๙)

สวัสดีครับ